

A Földtudományok Doktori Iskola szervezett képzésének rendszere

1. A szervezett képzés egy olyan tanulmányi program, amely segíti a doktoranduszt a doktori fokozat megszerzéséhez szükséges tudás elsajátításában és kutatói gyakorlat megszerzésében. A szervezett képzés követelményei a nappali és levelező képzésben megegyeznek.
2. A képzés időtartama egységesen 36 hónap, amely szervezési szempontból hat félévre tagolódik. A képzés időtartama alatt a FDI hallgatóinak 180 kreditet kell összegyűjteniük. Egy kredit 30 tanulmányi munkaórának felel meg, amelyet a hallgató kontaktórák hallgatásával, szakirodalom egyéni feldolgozásával, vizsgákra való felkészüléssel vagy házi dolgozat elkészítésével, kutatási, publikációs, illetve egyéb gyakorlati tevékenység folytatásával teljesít. Szemeszterenként minimum 15 kredit megszerzése szükséges.
3. A megszerzendő kreditek 80-100 arányban oszlanak meg a tanulmányi (vizsgákkal záródó kurzusokból szerezhető) és a gyakorlati (kutatási tevékenységhez kapcsolódó) kreditek között. Ezen belül a doktori iskola meghatározza a belső arányokat, vagyis az egyes lehetséges teljesítéstípusok elérendő minimális, illetve beszámítható maximális kreditek számát az alábbiak szerint:

Krediteket az alábbi területekről lehet gyűjteni:

	Minimális teljesítendő kreditszám	Maximális beszámítható kreditszám	
Tanulmányi kreditek	80	80	
	Vizsgával záródó kurzusokból	72	
	Szakmai beszámolókból	8	
Gyakorlati kreditek	100	100	
	Kreditértékű előadások külső előadóval (előadásonként 2 kredit)	0	30
	Konferencia-előadások	12	50
	Publikációk	20	88
	Felsőoktatási tevékenység	0	45
	A témavezető által igazolt egyéb gyakorlati tevékenység	0	20
Összesen:	180		

Tanulmányi kredit

Vizsgákkal záródó kurzusok:

A doktori iskola hallgatóinak összesen 72 kreditet kell gyűjteniük vizsgával záródó kurzusokból. A doktori iskola négy féléven keresztül szemeszterenként legalább 24 kredit értékű óra felvételének lehetőségét kínálja fel a FDI hallgatóinak. Ezek közül a hallgatók szakmai érdeklődésüknek, doktori kutatási témájuknak megfelelően szabadon választhatnak. A kurzusok szóbeli vagy írásbeli vizsgával, vagy kisebb egyéni kutatási feladat megoldásával záródnak. A kurzusok felvételét és teljesítését a kurzus oktatója a leckekönyvben igazolja és értékeli.

Az V. és VI. szemeszterben tanulmányi kredit megszerzésére vonatkozó kötelezettség nincs, de lehetőség van a korábban nem teljesített kurzusok felvételére. Tanulmányi kreditek a témavezető engedélyével más doktori programokon meghirdetett kurzusok teljesítésével is szerezhetők.

A vizsgákkal záródó kurzusok listája

I. évfolyam, 1. félév	Előadó	Kreditszám
Bevezetés a földrajztudomány rendszerébe; társadalomföldrajzi műhelyek	Trócsányi András	3
A magyarországi természetföldrajzi kutatások története	Nagyvárad László	3
Matematikai, statisztikai módszerek a geográfiában	Geresdi István	3
Tudományos projektek tervezése és finanszírozása	Pap Norbert	3
A társadalmi-gazdasági tér regionális természeti és környezeti problémái	Wilhelm Zoltán	3
Kulturális földrajz	Trócsányi András	3
Fenntartható fejlődés	Hajnal Klára	3
Földtörténeti ciklusok	Budai Tamás	3
Határmenti térségek a Kárpát-medencében	Majdáné Mohos Mária	3

2. félév	Előadó	Kreditszám
A településföldrajz fontosabb összefüggései	Rudl József	3
Tematikus térképészet a természetföldrajzban	Lovász György	3
Körzet, rajon, régió	Pap Norbert	3
Kultúrtájak értékelése	Lóczy Dénes	3
Az idegenforgalmi földrajz természetföldrajzi alapjai	Gyuricza László	3
A nemzetközi regionális integrációk és a világgazdaság térszerkezete	Pirisi Gábor	3
A távérzékelés, mint kutatási módszer a földtudományokban	Nagyvárad László	3
Az oktatásföldrajz helye a geográfiában és vizsgálati módszerei	M. Császár Zsuzsa	3
A történelem réteglapokon: a földtörténeti idő	Budai Tamás	3

II. évfolyam, 1. félév	Előadó	Kreditszám
A földrajztudomány helye, kihívásai a harmadik évezredben. Természet-földrajzi műhelyek Magyarországon	Schweitzer Ferenc	3
Regionális földrajzi vizsgálatok módszertana és eszközei	Aubert Antal	3
A politika és a tudomány kapcsolatrendszere	Szilágyi István	3
Magyarország tájértékelése és környezetminősítése	Szabó Géza	3
Környezetvédelem az EU politikájában	Fodor István	3
A fenntartható fejlődés az energiagazdaság szemszögéből	Bank Klára	3
Tudományos művek szerkezeti, módszertani és formai követelményei	Tésits Róbert	3
Számítógépes térképszerkesztés	Gyenizse Péter	3
A víz szerepe a magyar társadalom fejlődésében	Lovász György	3

2. félév	Előadó	Kreditszám
Politikai és közigazgatási földrajz	Pap Norbert	3
Az európai közlekedés és területfejlesztés	Erdösi Ferenc	3
Településmenedzsment	László Mária	3
Geomorfológia	Schweitzer Ferenc	3
Környezetgeológia	Konrád Gyula	3
A terep szemlélet a földtanban és alkalmazása a Kárpát-medencében	Konrád Gyula	3
Népességföldrajzi kutatási irányzatok és nemzetközi műhelyek	Dövényi Zoltán	3
Terület- és településfejlesztés	Pap Norbert	3
Természeti veszélyek	Fábián Szabolcs	3

Az elmúlt évek fejleményei nyomán egyértelművé vált, hogy a jelenleg használt képzési rendszer átalakításra szorul. Ennek háttérében az áll, hogy jelentősen csökkent a doktori iskolába jelentkezők, illetve felvettek száma: amíg korábban évfolyamonként 6-8 nappali tagozatos hallgató és ennek többszörösét kitevő levelező hallgató volt a jellemző, addig most a 8-10 nappalis és hasonló számú levelezős hallgató van évfolyamonként, s várhatóan ez lesz a helyzet a jövőben is. A levelező hallgatók dominanciája egy általánosan képző rendszert tett szükségessé, a jóval kisebb létszám viszont lehetővé teszi a szakterület-specifikus, elmélyültebb képzést. Az új képzési rendszer kidolgozása már megkezdődött, s a 2015/16-os tanévben bevezetésre is kerül. Ennek megfelelően a jelen képzési rendszer ebben a tanévben szerepel utoljára.

Szakmai beszámolók:

Azok számára, akik nem rendelkeznek a felvétel időpontjában öt évnél nem régebbi legalább földtudományi alapszakos végzettséggel, négy darab szakmai beszámoló teljesítése kötelező legkésőbb a negyedik szemeszter végéig. A négy vizsgával egyenként 2-2 kredit szerezhető. E vizsgák előfeltételeként a FDI a szervezett képzés bizonyos tárgyainak teljesítését írhatja elő. A szakmai beszámolók nevét, tantárgyi előfeltételeit és tematikáját a doktori iskola honlapján teszi közzé.

Szakmai beszámolók	Kredit	Előfeltétel
Általános társadalomföldrajz	2	Bevezetés a földrajztudomány rendszerébe
		A településföldrajz fontosabb összefüggései
Általános természetföldrajz	2	Matematikai, statisztikai módszerek a geográfiában
		A társadalmi-gazdasági tér regionális természeti- és környezeti problémái
Magyarország társadalomföldrajza	2	Terület- és településfejlesztés
		Regionális földrajzi vizsgálatok módszertana és eszközei
Magyarország természetföldrajza	2	Geomorfológia
		Magyarország tájértékelése és környezetminősítése

Gyakorlati kreditek:

A FDI hallgatói tanulmányaik során a doktori kutatásaikhoz kapcsolódó gyakorlati tevékenységükkel krediteket szereznek. Ezek a kreditek származhatnak a FDI által meghívott vendégelőadók kreditált előadásaiból, ami előadásoként kettő kreditet jelent (a részvétel jelenléti íven rögzített, a helyszínen leckeönyvben kreditált), konferencia-előadásból és publikációk közléséből, felsőfokú oktatási tevékenységből, valamint a témavezető által igazolt egyéb gyakorlati tevékenységből (részvétel empirikus kutatásokban, szakirodalom feldolgozás és referálás, konzultáció). A gyakorlati tevékenységek elvégzését a doktorandusz által benyújtott dokumentumok alapján a témavezető a hallgató leckeönyvében aláírásával igazolja.

A gyakorlati tevékenységek kreditértékének meghatározása a szabályzat „A kutatási-publikációs és gyakorlati szakmai tevékenységek összehasonlító értékelése” című mellékletének segítségével történik.

A hallgatók a képzés során konzultációkon vesznek részt a témavezetőjüknel. A teljesített konzultációkat a témavezető vezeti be a leckeönyv erre a célra fenntartott részébe.

Tantárgyleírások

1. A kurzus címe: Bevezetés a földrajztudomány rendszerébe; társadalomföldrajzi műhelyek
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Trócsányi András, egyetemi docens
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: I. évfolyam, őszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? igen (Általános társadalomföldrajz)
7. A kurzus tartalma, tematikája: A geográfia tárgya, metodikája, tudományrendszertani helye, felosztása, viszonya a segéd- és társtudományokkal. A geográfia fő nemzetközi irányzatai és legjelentősebb hazai műhelyeinek jellemzése.
8. Kötelező irodalom: <ol style="list-style-type: none">
1. TÓTH J. (szerk.) 2001-2002: <i>Általános társadalomföldrajz I-II</i>. Dialog Campus Kiadó, Pécs-Budapest, 485 p. 304 p.
2. PROBÁLD F. 2007: <i>Tudományos műhelyeink – a földrajzi doktoriskolák</i>. Földrajzi Közlemények, 131. (55.) kötet. 1-2. sz. pp. 75-82.
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: A magyarországi természetföldrajzi kutatások története
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Nagyvárad László, egyetemi docens
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: I. évfolyam, őszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
<p>7. A kurzus tartalma, tematikája:</p> <p>A tárgy célja a klasszikus geográfia kutatóinak és kutatási témáinak megismertetése. A tematika kronologikus sorrendben taglalja a legfontosabb hazai kutatók munkásságát és eredményeiket. Az általános geográfiai ismeretek és országleírók bemutatását követően a hazai tudósok legfontosabb alkotásait, gyűjteményeit, térképeit mutatja be a tematika. A témakör második nagy egységében a földtudományok elkülönülésének tárgyalása következik, mely szakterületekre bontva jellemzi a magyarországi földtudományok fejlődését. A tantárgy ismerteti a külföldiek által Magyarországon végzett kutatások eredményeit is. A kutatások részletes bemutatása elsősorban a XIX század végétől a modern földtudományok kibontakozásától elemzi a kutatási eredményeket és azok napjaink kutatásában történő alkalmazhatóságát. A doktoranduszok megismerkednek többek között Lóczy Lajos oknyomozó szemléletű földtani kutatásaival, Cholnoky Jenő szemléletmódjával, Egyed László geotektonika modelljével Prinz Gyula átfogó elemző földrajzi eredményeivel és Tisia-elméletével, valamint korunk geográfiájának új irányzataival, kutatási módszereivel és képviselőikkel. A tantárgy oktatásának eredményeként a hallgatók az általuk vizsgált terület jobb megismeréséhez kaphatnak természetföldrajzi háttérrel, forrásanyagokat és kutatási módszereket.</p>
<p>8. Kötelező irodalom:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. MENDÖL T. 1999: A földrajztudomány az ókortól napjainkig. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 274 p. 2. FODOR FERENC 2006: A magyar földrajztudomány története. Sajtó alá rendezte Dövényi Z., MTA FKI, Budapest, 820 p. 3. NEMERKÉNYI A. (szerk.) 1997: Földrajz, Hagyomány és jövő. Magyar Földrajzi Társaság, Budapest. 4. J. SCHMITHÜSEN 1970: Geschichte der geographischen Wissenschaft. Bibliographisches Institut, Mannheim/Wien/Zürich, 190 p. 5. KLINGHAMMER ISTVÁN 1995: Kartográfiatörténet. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 189 p. 6. DEÁK ANDRÁS 1984: Bél Mátyás élete és munkássága. Vízdok, Budapest, 76 p. 7. FÉNYES ELEK 1847: Magyarország leírása. Pesten
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: **Matematikai, statisztikai módszerek a geográfiában**

2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: **Dr. Geresdi István, egyetemi tanár**

3. A kurzus helye a képzés rendszerében: **I. évfolyam, őszi szemeszter**

5. Kreditértéke: **3**

6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak?
Igen (Általános természetföldrajz)

7. A kurzus tartalma, tematikája:

A valószínűség számítás alapjai, axiómái.

Kísérlet, minta, statisztika, gyakoriság fogalma, a gyakoriság és a valószínűség közötti kapcsolat. Teljes valószínűség tétele, Bayes tétel.

Várható érték, súlyozott átlag, szórás fogalma, és ezen paraméterek kiszámolása diszkrét valószínűségi változók esetén. Binomiális és Poisson –féle eloszlás.

Diszkrét valószínűségi változók, diszkrét eloszlás- és sűrűségfüggvény (hisztogram) készítése meglévő adatok alapján.

Folytonos valószínűségi változók, nevezetes eloszlások (egyenletes eloszlás, exponenciális eloszlás, normális eloszlás).

Kovariancia és korreláció kiszámítása, lineáris regresszió.

Fontosabb statisztikai próbák ismertetése, t-próba, F-próba, χ^2 -próba alkalmazása.

8. Kötelező irodalom:

1. Geresdi I., Bugya T.: *Geostatisztikai példatár*

http://foldrajz.ttk.pte.hu/files/doktoriskola/dokumentumok/geostatisztikai_peldatar_2008.pdf

2. Dévényi D. – Gulyás O.: *Matematikai statisztikai módszerek a meteorológiában.*

9. Az értékelés módja: **kollokvium**

1. A kurzus címe: Tudományos projektek tervezése és finanszírozása
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Pap Norbert, egyetemi docens
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: I. évfolyam, őszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
7. A kurzus tartalma, tematikája: A hallgatók megismerik a tudományos projektek tervezésének néhány lehetséges, de alapvető modelljét. A kutatási célok, a módszerek relevanciája, a munkaszervezés egyes kérdései, a projektek finanszírozása, illetve a beszámolás, továbbá a támogatással való elszámolások alapvető problémáit.
8. Kötelező irodalom: PAP NORBERT 2004: <i>Tudományos projektek tervezése és finanszírozása</i> . Kézirat, 67 p.
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: A társadalmi-gazdasági tér regionális természeti és környezeti problémái
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Wilhelm Zoltán, egyetemi docens
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: I. évfolyam, őszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? igen (Általános természetföldrajz)
7. A kurzus tartalma, tematikája: A kurzus célja a totálissá váló földrajzi térben lejátszódó társadalom és környezet kölcsönhatások elemzése úgy, hogy a geográfus diplomával nem rendelkezők is biztos természetföldrajzi alapokat sajátítsanak el. Megvizsgáljuk – néhány hazai és külföldi példa segítségével – a társadalmi-gazdasági fejlődés során lejátszódó környezet-átalakítási folyamatokat, ezeket elemezzük visszahatásaik alapján is. Kiemelt figyelmet szentelünk a településfejlődésben szerepet játszó természeti tényezők tanulmányozásának. Áttekintjük a legfontosabb településkörnyezeti problémákat.
8. Kötelező irodalom: <ol style="list-style-type: none"> 1. Beluszky P. et al. (2000): Magyarország településkörnyezete. MTA, Budapest, 465 p. 2. Bodnár L. – Fodor I. – Lehmann A. (1999): A természet- és környezetvédelem földrajzi vonatkozásai Magyarországon. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 391 p. 3. Borsy Z. szerk. (1993): Általános természetföldrajz. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 832 p. 4. Fodor I.-Kovács B.-Tésits R. (szerk.): Társadalom és környezet. Dialóg-Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 317 p. 5. Friedman, Frank (2003): Practical Guide to Environmental Management. ELI, Washington DC, 700 p. 6. Goudie, A. (2006): The Human Impact on the Natural Environment. Blackwell Publishing, Oxford, 350 p. 7. Keys, D. (2002): Katasztrófa – hogyan változtatta meg egyetlen természeti csapás a világot. Vince Kiadó, Budapest, 494 p. 8. Lányi A. szerk. (2003): Természet és szabadság. Osiris, Budapest, 283 p. 9. Péczely Gy. (2002): Éghajlat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 336 p. 10. Sántha A. (1996): Környezetgazdálkodás. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 368 p. 11. Szegedi S. (2002): Környezet és társadalom kölcsönhatása a Kárpát-medencében a honfoglalástól a XX. századig. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen 12. Wilhelm, Z. – Ulcz, Gy. (2006): Environmental and Nature Protection in the Carpathian Basin Reflecting One month of the Printed Press. In: Columbia University Seminar Proceedings Vol. XXXVI., pp. 242-248. 13. Wilhelm Z. (2001): Az Alsó-Duna-vidék településeinek fejlődésében szerepet játszó természeti tényezők vizsgálata. In: Tóth József - Wilhelm Zoltán: Konzerváció, modernizáció, regionalitás a Dél-Dunántúlon I. kötet. PTE-KÖM, Pécs, 145 p.
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: Kulturális földrajz
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Trócsányi András, egyetemi docens
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: I. évfolyam, őszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
7. A kurzus tartalma, tematikája: <p>A kulturális földrajzi stúdium keretében a doktoranduszok a legtágabban értelmezett kultúra térbeliségével, illetve térbeli törvényszerűségeivel ismerkedhetnek meg. Elemzések tárgyává kerül a kulturális térszerkezet, illetve a földrajzi környezet időben és térben változó kölcsönhatásrendszere. A kulturális földrajzi alapfogalmak és kutatási irányzatok megismertetésén túl a vizsgálati spektrum a kulturáltsági szint térbeli leírásától a legtágabb értelemben vett kultúra és a földrajzi környezet változó kölcsönhatásának elemzéséig terjed. Mindazon jelenségek tér-szemléletű elemzésének lehetőségét és analízisének módszertani alapjait tárgyaljuk, amelynek térformáló hatásai mindenki számára kézzel foghatók, illetve tudományos megalapozottsággal bírnak.</p>
8. Kötelező irodalom: <ol style="list-style-type: none"> 1. Trócsányi A. 2010: <i>A kulturgeográfia alapjai</i>. In: Tóth J. (szerk.): <i>Világföldrajz</i>. Akadémiai Kiadó, Budapest, pp. 619-645. 2. Trócsányi A. – Tóth J. 2002: <i>A magyarság kulturális földrajza II</i>. Pro Pannonia Kiadó, Pécs, 361 p. 3. Jordan-Bychkov, T. G. – Domosh, M. – Rowntree, L. 1994: <i>The human mosaic: a thematic introduction to cultural geography</i>. Harper Collins College Publishers, New York.
9. Az értékelés módja: írásbeli beszámoló

1. A kurzus címe: Fenntartható fejlődés
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Hajnal Klára, adjunktus
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: I. évfolyam, őszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
<p>7. A kurzus tartalma, tematikája:</p> <p>A fenntartható fejlődés az ENSZ, az Európai Unió és a Magyar Köztársaság Kormánya által elfogadott stratégia. (a PTE is rendelkezik saját Fenntartható Fejlesztési Stratégiával). A globális világproblémák - a környezeti, gazdasági és társadalmi válság - a jelenlegi világrend fenntarthatatlanságának a bizonyítékai. A Római Klub első számítógépes modellje: The Limits to Growth (1972) egyértelműen bizonyította, hogy véges fizikai rendszerben, mint a Föld, nem lehetséges végtelen fizikai növekedés. A Földön olyan fejlődés tartható fenn hosszú távon, amely kompatibilis a létfenntartó rendszer szerveződési és működési mintázatával, és fejlődési iránya is megegyezik azzal. Az evolúciós trendek és bioszférikus törvények alapján szükséges az emberi rendszereket átalakítani. A legfontosabb rendezőelvek: önszerveződés, önszabályozás, lokalitás, ciklusosság, diverzitás, kooperáció, komplexitás, kreativitás, társadalmi méltányosság, globális tudatosság. Az evolúció (evolvo) eredeti és valódi tartalma a kiterjedés és kibontakozás. Ennek megvalósítása teljes paradigmaváltást igényel. A fenntartható fejlődésnek számtalan külföldi és hazai példája van.</p>
<p>8. Kötelező irodalom:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. DIAMOND, J. 2006: <i>Az összeomlás</i>. Typotex Kiadó, Budapest, 577 p. 2. POLÁNYI K. 1976: <i>Az archaikus társadalmak és a gazdasági szemlélet</i>. Gondolat Kiadó, Budapest, 485. p. 3. D. MEADOWS (et al): <i>A növekedés határai 30 év után</i>. Kossuth Kiadó 4. HAJNAL KLÁRA 2006: <i>A fenntartható fejlődés elméleti kérdései és alkalmazása a településfejlesztésben</i>. PhD disszertáció, kézirat PTE Pécs
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: Földtörténeti ciklusok
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Budai Tamás, egyetemi tanár
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: I. évfolyam, őszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
7. A kurzus tartalma, tematikája: A Föld történetének tudománya a geológia. Az előadás célja annak bemutatása, hogy a természettudományok fejlődése során hogyan változott a Föld történetének és korának a megítélése, és ahhoz milyen tudományos felismerésekkel és tapasztalatokkal járultak hozzá a földtudományok.
8. Kötelező irodalom: <ol style="list-style-type: none"> 1. Báldi T. 1978: <i>A történeti földtan alapjai</i>. — Tankönyvkiadó, Budapest, 308 p. 2. Géczy B. 1982: <i>Lamarck és Darwin</i>. — Magvető Könyvkiadó, Budapest, 170 p. 3. Géczy B. 1984: <i>Őslénytan</i>. — Tankönyvkiadó, Budapest, 304 p. 4. Hartai É. 2003: <i>A változó Föld</i>. — Miskolci Egyetemi Kiadó, 192 p. 5. Molnár B. 1984: <i>A Föld és az élet fejlődése</i>. — Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 360 p.
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: Határmenti térségek a Kárpát-medencében
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Majdáné dr. Mohos Mária, egyetemi docens
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: I. évfolyam, őszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
7. A kurzus tartalma, tematikája: A határok és határtérségek általános problematikája, P. Haggett és Martinez határvidék-modellje, valamint azok alkalmazása. A magyar állam határainak alakulása a párizsi békeszerződésig. Az államhatárok és a határforgalom a szocializmus időszakában. A határok szerepének változása a Kárpát-medencében 2004 után.
8. Kötelező irodalom: <ol style="list-style-type: none"> 1. Dövényi Z. [szerk.] (2012): <i>A Kárpát-medence földrajza</i>. Akadémiai Kiadó, Budapest 2. P. Haggett (2006): <i>Geográfia. Globális szintézis</i>. 17. fejezet: Területi feszültségek, Typotex, Budapest, pp. 510-546. 3. Martinez, O. J. 1994: <i>The dynamics of border interaction. New approaches to border analysis - Global Boundaries</i>, World Boundaries Volume I. London and New York, pp. 1-15. 4. Tóth J. (1996): <i>A regionális fejlődés kezdetei és mai problémái a Kárpát medencében</i>. In: Pál Á. - Szonokyné Ancsin G. (szerk.): <i>Határon innen - határon túl</i>. Szeged, pp. 27-44.
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: A településföldrajz fontosabb összefüggései
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Rudl József, ny. egyetemi docens
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: I. évfolyam, tavaszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? igen (Általános társadalomföldrajz)
7. A kurzus tartalma, tematikája: A kurzus keretében az alábbi témákkal foglalkozunk: A település fogalma, a fogalom fejlődése. A települések osztályozása. A településföldrajz kialakulása, fő képviselői. A települési alapfogalmak: falu, város, tanya, településhálózat, település szerkezet, település rendszer. Szórványtelepülések. A magyar tanyák. A falufejlődés. Falvak a világ országaiban. A magyar faluhálózat. Falufejlődés a rendszerváltás után. Morfológiai falutípusok. A városfejlődés korai időszakai. A modern urbanizáció sajátosságai: városrobbanás, relatív dekoncentráció, dezurbanizáció, az informatika urbanizációja, a jövő városai. Városfunkciók, várostípusok, vonzásviszonyok, morfológiai sajátosságok. Magyarország városai. Településfejlesztési koncepciók Magyarországon.
8. Kötelező irodalom: 1. BELUSZKY P. 2003: <i>Magyarország településföldrajza</i> . Dialóg Campus Kiadó Budapest- Pécs, 568 p. 2. ENYEDI Gy. 1988: <i>A városnövekedés szakaszai</i> , Akadémiai Kiadó Budapest, 116 p. 3. TÓTH J. :2002: <i>Általános társadalomföldrajz</i> . Dialóg Campus Kiadó, Budapest- Pécs, 484 p.
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: Tematikus térképészet a természetföldrajzban
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Lovász György, professor emeritus
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: I. évfolyam, tavaszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
7. A kurzus tartalma, tematikája: <p>A különböző természeti jelenségek és folyamatok térbeli (regionális) rendszerének ábrázolása napjaink természeti földrajzi kutatásaiban általában elengedhetetlen. A tanulmányok során a PhD hallgató nem csak a geomorfológia, de a földtan, éghajlat, a vízföldrajz a növény- és talajtan területén már ismert tematikus térképek szerkesztési munkálataival is megismerkedik, és lehetősége van újabb témák ábrázolás-technikájának kidolgozására. Új ismereteket szerez a térképekből levonható további következtetéseket illetően is. A kurzus egyik feladata, hogy elméleti ismereteket adjon a terepi térképezés végzéséhez. A tematikus térképezés tárgya ui. sok esetben a terepen található természeti objektum /pl.; domborzati forma, talajtípus, növény stb. / ábrázolása. A hallgató tanulmányai során megismerkedik a különböző méretarányokban történő ábrázolás lehetőségeivel, valamint a térképek esztétikai megjelenésével kapcsolatos kérdésekkel.</p>
8. Kötelező irodalom: <ol style="list-style-type: none"> 1. NAGYVÁRADI L. 2007: <i>Tájékozódás, Térképészet, Távérzékelés</i>. PTE, Pécs, 137 p. 2. KLINGHAMMER I. – PAPP VÁRY Á. 1991: <i>Tematikus kartográfia</i>. Tankönyv Kiadó, Budapest, 152 p. 3. LERNER J. 1996. <i>Térképészei alapismeretek</i>. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 240 p. 4. ARNBERGER, E. 1966: <i>Handbuch der tematischen Kartographie</i>. Wien 5. RÁTÓTI B. 1979. <i>Gyakorlati térképszerkesztés, térképtervezés</i>. Kartográfiai V, Budapest, 348 p. 6. Imrédi Molnár L. 1970: <i>Térképalkotás</i>. Tankönyv Kiadó, Budapest, 495 p.
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: Körzet, rajon, régió
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Pap Norbert, egyetemi docens
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: I. évfolyam, tavaszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
7. A kurzus tartalma, tematikája: A földrajzi tér heterogenitása, a térszerkezet fogalma, az ágazati körzetek kialakulása és funkcióváltása, a rajon-teoria eredete, karrierje és magyarországi megjelenése. A régiók történeti fejlődése, európai és magyarországi formációi. A NUTS- és LAU-rendszer.
8. Kötelező irodalom: <ol style="list-style-type: none"> 1. KRAJKÓ GY. 1977: <i>A gazdasági körzetek taxonómiai szerkezete az Alföldön</i>. Alföldi Tanulmányok 1. Békéscsaba, pp. 93-115. 2. TÓTH J. 1994: <i>Régiók és térszerkezeti egységek</i>. In: Perczel Gy. – Tóth J. (szerk.): Magyarország társadalmi- gazdasági földrajza. Budapest, pp. 413-444. 3. TÓTH J. 2004: <i>Kell-e nekünk régió? Mindentudás Egyeteme 3</i>. Kossuth Kiadó, Budapest, pp. 193-212.
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: Kultúrtájak értékelése
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Lóczy Dénes, egyetemi tanár
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: I. évfolyam, tavaszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
7. A kurzus tartalma, tematikája: Az emberi társadalom gyakran évezredek tevékenysége során kialakult kultúrtájak sajátos tájökölógiai rendszerek, amelyek sajátos értékeket képviselnek. A kurzus feltárja a természetvédelem ellentmondásait, példákon keresztül bemutatja az agrár- és városi tájak, valamint az európai kultúrtájak jellegzetességeit. Az általános földértékelési eljárások felvázolása mellett nemzetközi és hazai értékelési módszereket közöl a kultúrtájak átalakítottsági fokának, ill. értékeinek feltárására. Külön előadás foglalkozik a tájak esztétikai minősítésével.
8. Kötelező irodalom: <ol style="list-style-type: none"> 1. Lóczy D. 2002. <i>Tájértékelés, földértékelés</i>. Dialóg Campus, Budapest-Pécs. 307 p. 2. Kertész Á. 2003. <i>Tájökölógia</i>. Holnap Kiadó, Budapest. 166 p. 3. Nagy I. 2008. <i>Városökölógia</i>. Dialóg-Campus Kiadó, Budapest-Pécs. 325 p.
9. Az értékelés módja: házi dolgozat beadása

1. A kurzus címe: Az idegenforgalmi földrajz természetföldrajzi alapjai
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Gyuricza László, egyetemi docens
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: I. évfolyam, tavaszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
7. A kurzus tartalma, tematikája: A kurzus feladata elemezni a természetföldrajzi adottságok növekvő szerepét a turizmusban, különös tekintettel napjaink idegenforgalmi világtrendjeire. Vizsgálja a tömegturizmus és az alternatív turizmus hatását a természeti környezetre. Kiemelten foglalkozik az öko- és örökségturizmussal, azon belül a nemzeti parkok és a világörökségek turizmusban betöltött szerepével. Áttekinti részletesebben Európa, illetve röviden a többi kontinens turizmusának természeti környezetét. Bevezeti a hallgatókat a természeti adottságok idegenforgalmi szempontú értékelésének problémáiba, illetve megismerteti a hallgatókkal a természeti adottságok kvantitatív értékelésének főbb módszereit.
8. Kötelező irodalom: <ol style="list-style-type: none"> 1. Gyuricza L. 2008: <i>A turizmus nemzetközi földrajza</i>. Dialóg Campus Budapest-Pécs 320 p. 2. Gyuricza L. 2008: <i>Kísérlet a turizmus természeti adottságainak kvantitatív értékelésére</i>. In: Szabó V. et al. szerk.: IV. Magyar Földrajzi Konferencia, Debrecen pp. 468 – 474. 3. Horváth G. – Kiss G. 2002: <i>Kísérletek táji értékek meghatározására</i>. In. szerk.: Füleky Gy.: <i>A táj változásai a Kárpát-medencében. Az épített környezet változása</i>. Gödöllő pp. 189-197.
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: A nemzetközi regionális integrációk és a világgazdaság térszerkezete
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Pirisi Gábor, adjunktus
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: I. évfolyam, tavaszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
7. A kurzus tartalma, tematikája: A világgazdaság társadalmi-gazdasági térszerkezete erősen tagolt. A globális világgazdaságban a XX. sz. második felében létrejött nemzetközi regionális integrációk térszervező hatása a gazdasági tömörülés belső terének alakításában és ezzel együtt a világgazdaság térszerkezetének formálásában egyaránt megmutatkozik. Az integrációk különböző formái – a legegyszerűbttől a legkomplexebb formáig – horizontálisan és vertikálisan egyre erősödő mértékben alakítják a világgazdaság térszerkezetét, fokozzák egyes formák intézményesedett homogenizálódását és a tagállamok kapcsolatrendszerének erősségét. Ennek ellenére az elkülönült intézményesítetten homogenizált gazdasági tömörülések, a világgazdaság organikus egységének részeként értelmezhetőek és ennek megfelelően funkcionálnak.
8. Kötelező irodalom: <ol style="list-style-type: none"> 1. Balassa, B. (1961): <i>The Theory of Economic Integration</i>. Richard D. Irwin, Homewood, Illinois, 2. Friedmann, J. (1966) <i>Regional Development Policy</i>. MIT Press Cambridge 3. Golobics P. – Merza P. (2002): <i>Polarizálódó világgazdaság, nemzetközi együttműködések</i>. PTE TTK FI, Pécs, 207 p. 4. Palánkai T. (2004): <i>Az európai integráció gazdaságtana</i>. Aula, Budapest, 502 p.
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: **A távérzékelés, mint kutatási módszer a földtudományokban**

2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: **Dr. Nagyvárad László, egyetemi docens**

3. A kurzus helye a képzés rendszerében: **I. évfolyam, tavaszi szemeszter**

5. Kreditértéke: **3**

6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? **nem**

7. A kurzus tartalma, tematikája:

A földrajzi kutatások elengedhetetlen eszköze a távérzékelés, mint adatgyűjtési forrás. A tantárgy célja a módszer megismertetése a doktorandusz hallgatókkal. A tematika tartalmazza a távérzékelés fizikai alapjait, típusait, a hordozó eszközök fajtáit. A tantárgy bemutatja a távérzékelés előnyeit, hátrányait alkalmazásának lehetőségeit korlátait. Megismerteti a légi és űrfényképezés legfontosabb jellemzőit alkalmazásának lehetőségeit. Részletesen tárgyalja a legfontosabb távérzékelési műholdak (Landsat, Spot, Ikonos) jellemzőit. Bemutatja az űrfelvételek széleskörű alkalmazásának területeit. Külön szerepel a GPS műholdak bemutatása működésük ismertetése.

8. Kötelező irodalom:

1. NAGYVÁRADI L. 2007: *Tájékozódás, térképészet, távérzékelés*. Egyetemi tankönyv, PTE TTK FI FDI, Pécs, 140 p.
2. MUCSI LÁSZLÓ: *Műholdas távérzékelés és digitális képfeldolgozás I.*, SZTEPress, 1995.
3. GERESDI I. – NAGYVÁRADI L. 2007. Térinformatika és alkalmazása (szerk: Nagyvárad L. Varga G.) pp. 29-44.
4. NAGYVÁRADI L. 2008 In: GYENIZSE PÉTER- NAGYVÁRADI LÁSZLÓ (szerk.): *Térinformatika és alkalmazása II*, PTE TTK FI, Bornus Nyomda, Pécs pp. 25-55.
5. KLINGHAMMER ISTVÁN - GERCSÁK GÁBOR 1996: *Földrajzi - távérzékelés - térképezés* Földrajzi közlemények, 1996. (120. (44.) köt.) 4. sz. pp. 271-275.

9. Az értékelés módja: **kollokvium**

1. A kurzus címe: Az oktatásföldrajz helye a geográfiában és vizsgálati módszerei
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. M. Császár Zsuzsanna, egyetemi docens
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: I. évfolyam, tavaszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
<p>7. A kurzus tartalma, tematikája:</p> <p>Az oktatásföldrajz tudomány-rendszertani helyét meghatározva szükséges áttekinteni az oktatásföldrajz kutatási irányát és kutatási módszereit. A kurzus során indokolt megbeszélni a nemzetközi és a hazai kutatási előzményeket is. Fontos elem az oktatás társadalmi-gazdasági környezetének vizsgálata, valamint a demográfiai folyamatok és az oktatás összefüggéseinek elemzése. Végül statisztikai adatok segítségével a regionális különbségek illusztrálása a közoktatásban és a felsőoktatásban.</p>
<p>8. Kötelező irodalom</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. M. Császár Zs (2004). <i>Magyarország oktatásföldrajza</i>, Pro Pannónia, Pécs, 198p. 2. Balázs É. (2001): <i>A közoktatás tervezés rendszere, a területi és a helyi tervezés.</i> – Önkormányzat és Közoktatás 2000. – Szekszárd 2001. november 19–20. www. oki. hu 3. Forray R. K. (1995): <i>Önkormányzatok és kisiskolák.</i> Educatio, 1. pp. 70–61. 4. Halász G. (2001): <i>A magyar közoktatás az ezredfordulón.</i> – OKKER, Budapest, 288. p. 5. Hagget, P. <i>Geográfia. Globális szintézise-</i> Typotex Kiadó Bp. 815 p. 6. Imre A. (1997): <i>Kistelepülések iskolái</i> – Educatio, 1. pp. 24–32 7. Kozma T. (1999): <i>Regionális folyamatok és térségi oktatáspolitikai.</i>– Educatio füzetek, Budapest, 71. p 8. Semjén A. (2001): <i>Az oktatásgazdaságtan és az oktatásfinanszírozás kutatásának két évtizede Magyarországon</i> – Educatio, 1. sz. pp. 61–79. 9. Tóth J. 2001: <i>A társadalomföldrajz tudományrendszertani helye, a társadalom és a természet kölcsönhatása, a társadalmi-gazdasági tér és értelmezése.</i> In: Tóth J. (szerk.): <i>Általános társadalomföldrajz I.</i> Budapest-Pécs, Dialóg Campus Kiadó, pp. 17-23. 10. Tóth J. 2004: <i>A tehetségföldrajz körvonalai.</i> In: Hanusz Á. (szerk.): <i>Földrajzi környezet-történeti folyamatok.</i> Nyíregyháza, pp. 43-50.
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: Történelem réteglapokon — a földtörténeti idő
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Budai Tamás, egyetemi tanár
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: I. évfolyam, tavaszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
<p>7. A kurzus tartalma, tematikája:</p> <p>A Föld történetének tudománya a geológia. Az előadás célja annak bemutatása, hogy a természettudományok fejlődése során hogyan változott a Föld történetének és korának a megítélése, és ahhoz milyen tudományos felismerésekkel és tapasztalatokkal járultak hozzá a földtudományok.</p>
<p>8. Kötelező irodalom:</p> <p>6. Báldi T. 1978: <i>A történeti földtan alapjai</i>. — Tankönyvkiadó, Budapest, 308 p. 7. Géczy B. 1982: <i>Lamarck és Darwin</i>. — Magvető Könyvkiadó, Budapest, 170 p. 8. Géczy B. 1984: <i>Őslénytan</i>. — Tankönyvkiadó, Budapest, 304 p. 9. Hartai É. 2003: <i>A változó Föld</i>. — Miskolci Egyetemi Kiadó, 192 p. 10. Molnár B. 1984: <i>A Föld és az élet fejlődése</i>. — Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 360 p.</p>
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: A földrajztudomány helye, kihívásai a harmadik évezredben. Természetföldrajzi műhelyek Magyarországon
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Schweitzer Ferenc, professor emeritus
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: II. évfolyam, őszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
7. A kurzus tartalma, tematikája: Az emberiség a magasan fejlett technika segítségével egyre nagyobb hatással bír a környezetére, befolyásolja a környezeti tényezőket, meghatározza azok folyamatait. Az emberi dominanciára válaszul a környezeti hatások is változnak. A változások új kihívások elé állítják a földtudományokat. A kurzus keretein belül, lehetősége nyílik a PhD-hallgatónak, hogy megismerjék a földrajztudomány helyét a tudományok rendszerében. A földrajztudomány történetének áttekintésekor kikristályosodik a geográfia tárgya, a nemzetközi földrajzi életben jelentős szerepet betöltő hazai természetföldrajzi műhelyek múlt és jelenbeli jelentősége. A geográfia tudományban betöltött szerepe, kutatási tárgya és a jeles hazai iskoláinak ismeretében könnyebb megfogalmazni a XXI. század kihívásaira adandó válaszokat.
8. Kötelező irodalom: <ol style="list-style-type: none"> 1. Clifford N.J. (2002): The future of Geography: when the whole is less than the sum of its parts. Geoforum, 33/2, pp. 431-436. 2. Fodor F. (2006): A magyar földrajztudomány története. MTA Földrajztudományi Kutató Intézet, Budapest, 820 p. 3. Kádár L. (1972): A 100 éves Magyar Földrajzi Társaság és jeles képviselői. Akadémiai Nyomda, Budapest, pp. 107-117. 4. Kádár L. (1972): A geográfiáról és geonómiáról. Akadémiai Kiadó, Budapest, pp. 285-292 5. Lóczy L. (1920): A Balaton földrajzi és társadalmi állapotainak leírása : a Balaton tudományos tanulmányozásának eredményei c. monográfia-gyűjtemény adatai alapján. Hornyánszky Nyomda, Budapest, 194 p. 6. Mendöl T. (1999): A földrajztudomány az ókortól napjainkig. Eötvös Kiadó, Budapest, 274 p. 7. Pécsi M. (1972): A környezet komplex kutatásának földrajzi problémái, Közlemények MTA Földrajztudományi Kutató Intézet, pp. 127-132. 8. Schweitzer F. – Tiner T. (1996): A geográfia feladatai a hazai nagyberuházások telephelyének kiválasztásában. Földrajzi Értesítő, 45/1-2, pp. 11-20. 9. Schweitzer F. – Tiner T. (1996): Nagyberuházások és veszélyes hulladékok telephely-kiválasztásának földrajzi feltételrendszere. MTA Földrajztudományi Kutató Intézet, Budapest, 180 p. 10. Schweitzer F. (1992): A mérnökgeomorfológia szerepe az előtervezésben és a környezetvédelemben. Földrajzi Értesítő, 41/1-4, pp. 67-82.
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: Regionális földrajzi vizsgálatok módszertana és eszközei
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Aubert Antal, egyetemi docens
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: II. évfolyam, őszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? Igen Magyarország társadalomföldrajza
7. A kurzus tartalma, tematikája: A kurzus keretében a hallgatók megismerkednek a regionális földrajz feladatával, tagolódásával. Rövid történeti áttekintés után a regionális földrajzi kutatások térbeli egységeit vesszük sorra (formális körzet, funkcionális körzet, táj, gazdasági körzet, komplex földrajzi régió, ország, nagy térségek). A kurzus fontos részét képezi a regionális földrajz fő kutatási irányzatainak (természettudományi tradíció, kapcsolattudományi irányzat – „man-land tradicion”, tértudományi irányzat-„spatial tradition”, regionális irányzat – „area studies tradition”), és legfontosabb kutatási módszereinek bemutatása.
8. Kötelező irodalom: <ol style="list-style-type: none"> 1. Dusek T. 2004: <i>A területi elemzések alapjai</i>. Regionális Tudományi Tanulmányok 10. ELTE TTK, Budapest 245. p. 2. Gábris Gy. (szerk.) 2007: <i>Európa regionális földrajza 1.</i> – Természetföldrajz. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 241. p. 3. Nemes-Nagy J. 2005: <i>Regionális elemzési módszerek</i> „Regionális Tudományi Tanulmányok” 11. sz., ELTE TTK, Budapest 284 p. 4. Probáld F. 1995: <i>A regionális földrajz helye a geográfiában (háttérvázlat)</i>. In: Földrajz, regionális tudomány 2. sz. ELTE Regionális Földrajzi Tanszék, Budapest pp. 35.-62. 5. Probáld F.–Szabó P. (szerk.) 2007: <i>Európa regionális földrajza 2.</i> – Társadalomföldrajz. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 540 p. 6. Szabó P. 2005: Régió: „<i>Meghatározott területi egység</i>”. Regionális Tudományi Tanulmányok 12. ELTE TTK, Budapest pp. 7–61.
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: A politika és a tudomány kapcsolatrendszere
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Szilágyi István, egyetemi tanár
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: II. évfolyam, őszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
<p>7. A kurzus tartalma, tematikája:</p> <p>A kurzus célja, hogy a doktoranduszok megismerjék a politikának, mint a társadalom egyik alrendszerének és viszonyrendszerének mozgástörvényeit, eredetét, fogalmi tartományát, elemeit, közvetlen és közvetett formáit. A foglalkozás során a polity, a politics és a policy aspektusok érvényesítésével és alkalmazásával tárgyalásra kerülnek a társadalom, a politika, a hatalom, az uralom, az érdek, a legitimitás, a legitimitás, a hegemonia, a politikai rendszer intézményi elemeit alkotó szerveződések és szervezetek kérdései, valamint a politika és a tudomány kapcsolatrendszere. A demokratikus és tekintélyuralmi-bürokratikus politikai rendszerek különböző formáinak komparatív elemzésével feltárhatók a jelzett struktúrák közötti hatékonyságbeli különbségek és ezek tudományhoz való viszonya. A kurzus vizsgálja a politika és a tudomány társadalmi funkcióját, intézményrendszerét és kapcsolatát, továbbá az egyes „tudós-” és „politikustípusok” megjelenési formáit, ismérveit, társadalmi modernizációban játszott szerepét, a politika és a tudomány kölcsönhatását és együttműködését. A kurzus a kelet-közép-európai rendszerváltozások történelmi tapasztalatainak feldolgozásával egyben a tudomány és a politika történelmileg változó kapcsolatrendszerére is rámutat.</p>
<p>8. Kötelező irodalom:</p> <p>1.- Enyedi Zsolt- Körösnéyi András: Pártok és Pártrendszerek. Osiris Kiadó, Budapest,2005. 2.- Foundations of Comparative Politics. Cambridge University Press, Cambridge,2005. 3.- Hagopian, Marc: Movements and Ideologies. Longmann Inc. New York and London, 1984. 4.- Körösnéyi András- Tóth Csaba – Török Gábor: A magyar politikai rendszer. Osiris Kiadó, Budapest,2005. 5.- O'Neill,Patrick: Essentials of Comparative Politics. Norton and Company, New York-London, 2003. 6.- Politics and Introduction. New York and London, 2002 7.- Politika és politikatudomány. Aula Kiadó, 2009. 8.-- Sartori, Giovanni: Demokrácia. Osiris Kiadó, Budapest, 1999. 9.- Szilágyi István: Geopolitika. Publikon Kiadó, Pécs, 254.o.</p>
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: Magyarország tájértékelése és környezetminősítése
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Szabó Géza, egyetemi docens
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: II évfolyam, őszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? igen (Magyarország természetföldrajza)
7. A kurzus tartalma, tematikája: A tantárgy a geográfia holisztikus szemléletmódját követve tekinti át a földrajzi tér potenciáljait értékelő módszereket és azok eredményeit. A megalapozó módszertani kérdéskörök possibilizmustól az táj esztétikai értékelésig terjedő metodikai palettát fogják át. Fő súlypontok a hazai tájértékelési és környezetminősítési kutatások domborzatértékelési, termőhely minősítési és rekreációs potenciál vizsgálati részét mutatják be. Kiemelt szerepet kapnak a komplex, idegenforgalmi célú környezetminősítési módszerek és azok hazai eredményei.
8. Kötelező irodalom: <ol style="list-style-type: none"> 1. Puczkó L.-Aubert A.-Szabó G. 2007: A Dél-Dunántúli Régió turisztikai magterületeinek lehatárolása. Xellum Bp. www.deldunantul.com/index.php?id=5224 2. Mezősi G. 1991: Kísérletek a táj esztétikai értékének meghatározására. Földrajzi Értesítő 3-4. füzet pp. 251-264. 3. Kiss G. 2000: Földtudományi értékek természetvédelmi értékének meghatározása a felszínalaktani értékek példáján. Földrajzi Közlemények 1-4. szám pp. 53-60. 4. Mezősi G. 1985: A természeti környezet potenciáljának felmérése a Sajó-Bódva-köze példáján. MTA FKI Bp. 216 p. 5. Marosi S. 1980: Tájkutatói irányzatok, tájértékelés, tájtipológiai eredmények. MTA FKI Bp. 119 p. 6.
9. Az értékelés módja: szakmai beszámoló elkészítése kiadott téma feldolgozásával

1. A kurzus címe: Környezetvédelem az EU politikájában
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Fodor István, ny. egyetemi tanár
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: II. évfolyam, őszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
7. A kurzus tartalma, tematikája: A kurzus alapvető célja, hogy megismertesse az EU környezetpolitikájának lényegét. A Maastrichti konvergencia-kritériumok megfogalmazásától kezdve egyre erősebbé vált az a felismerés, hogy a tartós növekedés csak úgy lehetséges, ha az valójában a fenntartható fejlődést jelenti. A céloknak megfelelően a környezet- és természet védelme át kell, hogy hassa a közösségi szintű, a nemzeti és regionális stratégiákat, az egységes belső piac egészét. E célból tárgyaljuk a fenntarthatóság filozófiáját, a Göteborgi stratégiát, az EU környezetvédelmi akcióprogramjait, a XXI. század első felének környezetvédelmi prioritásait – benne a globális klímaváltozás kérdését. Vizsgálja a kurzus a Magyarország számára feltett kérdéseket és a lehetséges válaszokat.
8. Kötelező irodalom: <ol style="list-style-type: none"> 1. FARAGÓ TIBOR (szerk.) 2002: <i>A Fenntartható Fejlődés fogalma, a nemzetközi háttér, az EU Stratégia kialakulása és jelentősége</i> (2) In: Nemzetközi együttműködés a fenntartható fejlődés jegyében és az Európai Unió. Kiadja: Fenntartható Fejlődési Bizottság. Bp. 2002. 2. FARAGÓ TIBOR (szerk.) 2002: <i>Az Európai Unió Fenntartható Fejlődési Stratégiája, Göteborgi Európai Tanács – Elnökségi döntések</i> (3) In: Nemzetközi együttműködés a fenntartható fejlődés jegyében és az Európai Unió. Kiadja: Fenntartható Fejlődési Bizottság. Bp. 2002. 3. A Fenntartható Fejlődés indikátorai és a magyarországi változások az EU indikátorok tükrében. KvVM és a Szent István Egyetem Kiadása, Bp. 2004. 4. Az Európai Unió Környezetvédelmi Akcióprogramjai (számos nyomtatott kiadvány + Internet) 5. Európa környezetföldrajzának története. In: Európa történeti földrajza. Szerk. R. A. Butlin – R. A. Dodgshon. Akadémiai Kiadó, Bp. 2006. 6. PETER HAGGET 2006: <i>Geográfia globális szintézise</i>. Typotex. Bp., 7. KERÉNYI ATTILA 2003: <i>Európa természet- és környezetvédelme</i>. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 534 p. 8. FODOR ISTVÁN 2001: <i>Környezetvédelem és regionalitás Magyarországon</i>. Dialóg–Campus, Bp.–Pécs, 488 p.
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: A fenntartható fejlődés az energiagazdaság szemszögéből
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Rudlné dr. Bank Klára, egyetemi docens
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: II. évfolyam, őszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
<p>7. A kurzus tartalma, tematikája:</p> <p>A világ energiahasználatára jellemző nagymértékű fosszilis primerenergia-hasznosítás tette lehetővé, a modernizálódott társadalmak hatalmas gazdasági teljesítmény-többletének létrehozását, a fejlett országokban az életminőség javulását. A fosszilis energiaforrások évenkénti, több mint 10 milliárd tonnára (olajegyenérték!) tehető kitermelése, feldolgozása illetve a végső fogyasztóhoz történő eljuttatása, nem sokáig lesz járható út az emberiség számára. Ezért szükséges az energiagazdálkodás gyakorlatának fenntarthatósági szempontú vizsgálata. A kurzus elsősorban azt mutatja be, hogy a természetben ma rendelkezésünkre álló <i>energiaforrások még mennyi ideig és milyen mértékben</i> lesznek képesek a várható (növekvő) igényeket kielégíteni. Az <i>energiapolitika formálói</i>, a <i>mérnök-energetikusok</i> (innováció-műszaki fejlesztés révén), de a <i>közgazdászok, geográfusok és geológusok is</i> (például energiahasználat szerkezetének az energiaszolgáltatás rendszerének és hálózatainak átforgalmazásán keresztül) felelősek abban, hogy elfogadják a társadalommal a szükséges változtatásokat.</p> <p>Esettanulmányok alapján tanulmányozható, hogy az egyes társadalmak (országok, régiók) energiahasználatban milyen korszerűsítési törekvések jelennek meg. Segítségükkel keressük a választ arra, hogy milyen cselekvési lehetőségek állnak rendelkezésünkre Magyarországon, és hogyan illeszkednek ezek a globális társadalmi-gazdasági változások rendszerébe. Az energiahasználat elengedhetetlen, jelentős mértékű átalakítása kapcsán <i>nyomatékosan felhívjuk a figyelmet, a helyi földrajzi környezetbe illeszkedő megoldások fontosságára.</i></p>
<p>8. Kötelező irodalom:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bora Gy. – Korompai A.: <i>A természeti erőforrások gazdaságtana és földrajza</i>. Aula Kiadó, Budapest, 2001. 2. Giber J: <i>Megújuló energiák szerepe az energiaellátásban</i>, Budapest, B+V Lap- és Könyvkiadó Kft.,2005 3. Gööz L.: <i>Energetika jövőjében</i>. Magyarország megújuló energiaforrásai. Bessenyei György Könyvkiadó, Nyíregyháza, 2007 4. Rudlné Bank K. 2002. <i>A primerenergia-források változó nemzetgazdasági szerepe a 20. század végén</i>. Földrajzi Értesítő, LI.évf. 3-4. f. pp. 321-346 5. Vajda Gy.: <i>Energiaellátás ma és holnap</i>, Budapest, MTA Társadkutató Központ, 2004 6. folyóiratok: <i>Energiagazdálkodás</i>, <i>Magyar energetika</i>, stb. kijelölt cikkei
9. Az értékelés módja: kollokvium (beadandó esettanulmánnyal)

1. A kurzus címe: Tudományos művek szerkezeti, módszertani és formai követelményei
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Tésits Róbert, egyetemi docens
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: II. évfolyam, őszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
7. A kurzus tartalma, tematikája: A kurzus legfontosabb célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a tudományos munkákkal szemben támasztott alapvető formai és tartalmi követelményekkel. Sorra vesszük a tudományos értékezés szerkezeti, tipográfiai, megfogalmazás és stílusbeli sajátosságait. A kurzus hangsúlyt fektet a tudományos munkákban elengedhetetlen ábrák, térképek, hivatkozások elhelyezésének formai sajátosságaira.
8. Kötelező irodalom: <ol style="list-style-type: none"> 1. BECK M. 1992: <i>A tudományos kutatás és közlés etikai kérdései</i>. Magyar Tudomány 37, 3-12, Budapest, 1992. 2. CSERMELY P. – GERGELY P. 1995: <i>A megismerés csapdái (A tudományos kutatómunka módszertana és problémái)</i>. Magyar Biológiai Társaság Sejt- és Fejlődésbiológiai Szakosztálya, Budapest, 140 p. 3. CSERMELY P. (et. al) 1999: <i>Kutatás és közlés a természettudományokban</i>. Osiris 2000 Kiadó, Budapest. 4. EARL, R. B. 1996: <i>A társadalomtudományi kutatás gyakorlata</i>. Balassi Kiadó, Budapest, 704 p. 5. GYURGYÁK J. 2003: <i>Szerkesztők és szerzők kézikönyve</i>. Osiris Kiadó, Budapest, 542 p. 6. TOMCSÁNYI P. 2000: <i>Általános kutatómódszertan</i>. Szent István Egyetem, OMMI, Budapest, 472 p.
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: Számítógépes térképszerkesztés
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Gyenizse Péter, egyetemi docens
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: II. évfolyam, őszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
7. A kurzus tartalma, tematikája: Az informatikai kihívásoknak megfelelően a hallgatók számítógéppel segített térképészeti ismereteit segíti elő. A konzultációk során foglalkozunk az analóg és a digitális térképészet összehasonlításával, a vektoros és raszteres adatokkal, a digitális térképészet és a GIS kapcsolatával, a térképszerkesztés általános szabályaival, a színek elméleti és gyakorlati alkalmazásával a térképszerkesztésben, a vektorgrafikus térképszerkesztő programok elméletével és használatával, a raszteres térképszerkesztő programok elméletével és használatával.
8. Kötelező irodalom: nincs Ajánlott irodalom: 1. NAGYVÁRADI L. – VARGA G. (szerk.): <i>Térinformatika és alkalmazása</i> . PTE TTK FI, Bornus Nyomda, Pécs, 102 p. 2. ZENTAI L. 2000. <i>Számítógépes térképészet</i> . ELTE Eötvös Kiadó, Bp. 252 p.
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: A víz szerepe a magyar társadalom fejlődésében
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Lovász György, professor emeritus
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: II. évfolyam, őszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
7. A kurzus tartalma, tematikája: <p>A kurzus tárgyalja a víz társadalmi-gazdasági élet fejlődésében betöltött szerepét a római kortól napjainkig. Foglalkozik a római kor fejlett, sokoldalú hazai vízgazdálkodásával. Ezt követi a kártételek elleni védekezés időszaka. A középkorban a negatív szerepe elsősorban a szennyezett víz okozta járványokban nyilvánul meg. A XIX. század elejétől egyre jelentősebb a felszín alatti (réteg) víz használata, amelynek következtében minőségileg javul a társadalom egészségi helyzete, de hatással van a jó minőségű ipar fejlődésére is. A század közepétől a mélyfúrásokkal feltárt termásvíz használata válik egyre jelentősebbé. A XX. század elejétől napjainkig a vízhasználat újabb területei jelennek meg (nagyüzemi halászat, és öntözés, a medertárolás, az álló- és folyóvizeinkhez kötődő üdülő területek, a gyógyturizmus kialakulása, regionális vízművek stb.). Kialakulnak az ár- és belvízvédelem korszerű módszerei, és – egyenlőre – tervezési szinten a szükségletnek megfelelőbb regionális vízellátás biztosítása.</p>
8. Kötelező irodalom: <ol style="list-style-type: none"> 1. FRISNYÁK SÁNDOR 1999: <i>Magyarország történeti földrajza</i>. Nemzeti Tankönyv Kiadó, Budapest, 213 p. 2. IHRIG D. 1973: <i>A magyar vízszabályozás története</i>. OVH Kiadvány, Budapest, 398 p. 3. LÁSZLÓFFY W. 1940: <i>Magyarország ivóvízellátása</i>. Magyar Mérnök és Építész Egylet Kiadója 4. JUHÁSZ E. 2008: <i>A csatornázás története</i>. Magyar Vízközmű Szövetség, Budapest, 263 p. 5. BERTÓK LÁSZLÓ (szerk.) 2006: <i>Az ivóvíz honfoglalása: A közműves ivóvízellátás fejlődése Magyarországon a római kortól napjainkig</i>. Magyar Vízközmű Szövetség, Budapest, 258 p. <p><u>Továbbá:</u> Vízügyi Közlemények, Hidrológiai Közlöny, Öntözésügyi Közlemények cikkei, valamint a VITUKI témába illeszkedő kiadványai.</p>
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: Politikai és közigazgatási földrajz
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Pap Norbert, egyetemi docens
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: II. évfolyam, tavaszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
7. A kurzus tartalma, tematikája: A hallgatók megismerkednek a politikai és a közigazgatási földrajz alapvető elméleteivel, iskoláival, a leggyakoribb kutatott témákkal. A kiemelt tércategória amellyel foglalkozunk az állam. Annak részei (határ, főváros, core area, enklávék, exklávék, tengeri határok, korridorok, közigazgatási beosztás és választási földrajzi problematika), továbbá a geopolitikai gondolkodás alapjai képezik a kurzus súlyponti részeit.
8. Kötelező irodalom: <ol style="list-style-type: none"> 1. DODD, KLAUS 2000: <i>Geopolitics in a changing world</i>. Prentice Hall, London, p. 178. Pap N. (szerk. 2005): <i>Ázsia politikai földrajza</i>. Alexandra Kiadó, Pécs, 271 p. 2. HAJDÚ ZOLTÁN 2001: <i>Magyarország közigazgatási földrajza</i>. Dialóg-Campus Kiadó, Pécs 3. HAJDÚ, Z.– PAP, N. – TÓTH, J. (szerk. 2001): <i>II. Magyar Politikai Földrajzi Konferencia – Az átalakuló Balkán politikai földrajzi kérdései</i>. PTE TTK Földrajzi Intézet Kelet-Mediterrán és Balkán Tanulmányok Központja, Pécs, 231 p. 4. Ó TUATHAIL, GEARÓID 1996: <i>Critical Geopolitics</i>. Routledge, London, p. 314. 5. PAP N. (szerk. 2006): <i>A Balatontól az Adriáig</i>. Lomart Kiadó - PTE Kelet-Mediterrán és Balkán Tanulmányok Központja, Pécs, pp. 349. 6. PAP N.- TÓTH, J. (szerk. 1999): <i>Első Magyar Politikai Földrajzi Konferencia – Változó világ, átalakuló politikai földrajz</i>. JPTE TTK Földrajzi Intézet, Pécs, 318 p. 7. PAP, N. – VÉGH, A. (szerk. 2004): <i>IV. Magyar Politikai Földrajzi Konferencia – A Kárpát medence politikai földrajza</i>, konferenciakötet, Pécs, 261 p. 8. PAP NORBERT – TÓTH JÓZSEF szerk. 2002: <i>Európa politikai földrajza</i>. Alexandra Kiadó, Pécs 9. PAP NORBERT szerk. 2004: <i>Ázsia politikai földrajza</i>. Alexandra Kiadó, Pécs 10. PAP NORBERT 2008: <i>A Balkán „kis” politikai földrajza</i>. – Balkán Füzetek No. 5, 11. REMÉNYI PÉTER (szerk.) 2002: <i>A III. Magyar Politikai Földrajzi Konferencia - "Az integrálódó Európa politikai földrajza"</i> PTE TTK FI Pécs, Kelet-Mediterrán és Balkán Tanulmányok Központja, Pécs, 12. REMÉNYI PÉTER – SZEBÉNYI ANITA (szerk.) 2007. <i>V. Magyar Politikai Földrajzi Konferencia - "A nagy terek politikai földrajza"</i>. PTE TTK FI Kelet-Mediterrán és Balkán Tanulmányok Központja, Pécs,
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: **Az európai közlekedés és területfejlesztés**

2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: **Dr. Erdősi Ferenc, ny. egyetemi tanár**

3. A kurzus helye a képzés rendszerében: **II. évfolyam, tavaszi szemeszter**

5. Kreditértéke: **3**

6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? **nem**

7. A kurzus tartalma, tematikája:

A kurzus során alapvetően arra a kérdésre keressük a választ, hogy a közlekedés, mint rendszer, hogyan járul hozzá különböző szintű térségek fejlődéséhez, mennyiben befolyásolója és befolyásoltja a regionális folyamatoknak. Ennek érdekében elméleti megközelítések mellett, amelyek feltárják a közlekedés keresleti és kínálati oldali tényezőinek egymásrahatását, a földrajziak mellett érintve a téma közgazdasági, szociológiai aspektusait is, és kiemelten vizsgálva az infrastruktúra beruházások szerteágazó társadalmi, gazdasági és környezeti hatásmechanizmusát arra is kísérletet teszünk, hogy az európai nagytérség konkrét példáján keresztül elemezve adjunk betekintést számos gyakorlati (például közlekedéspolitikai) összefüggés működésébe.

8. Kötelező irodalom:

1. ERDŐSI FERENC 2000: *A kommunikáció (közlekedés-távközlés) szerepe a terület- és település-fejlődésben*. Első kötet. Budapest: VÁTI, 2000. 356 p. (Területfejlesztési szakkönyvek).
2. ERDŐSI FERENC 2004: *Európa közlekedése és a regionális fejlődés*. Kommunikáció és regionális fejlődés Európában. Budapest–Pécs: Dialóg Campus Kiadó, 640 p.
3. ERDŐSI FERENC 2005: *A Balkán közlekedésének főbb földrajzi jellemzői*. Balkán Füzetek, 3. 124 p.
4. FOCHLER-HAUKE, G. 1976: *Verkehrsgeographie*. Westermann (Braunschweig), 155 p.

9. Az értékelés módja: **kollokvium**

1. A kurzus címe: **Településmenedzsment**

2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: **Dr. László Mária, ny. egyetemi docens**

3. A kurzus helye a képzés rendszerében: **II. évfolyam, tavaszi szemeszter**

5. Kreditértéke: **3**

6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? **nem**

7. A kurzus tartalma, tematikája:

A településmenedzsment sajátosságai az eltérő önkormányzati, közigazgatási rendszerekben. A településmenedzsment megközelítése az állam és területszervezés szempontjából: a hatalom-, a feladat- és a forrásmegosztás kérdései. A helyi társadalom és a menedzsment sikertényezői a menedzsment rendszer elemein keresztül, a kemény és a lágy komponensek sajátosságai a képviselőtestület és a hivatal szempontjából. A közfeladatok decentralizált menedzselése és a közszolgáltatásokkal kapcsolatos általános és ágazati kérdések. A településmenedzsment és az önkormányzati értékrend a település működése és fejlesztése viszonyában.

8. Kötelező irodalom:

1. LÁSZLÓ MÁRIA – PAP NORBERT szerk.(2007): *A közszolgáltatások szervezésének alternatívái*. LOMART Kiadó, Pécs, 190 p.
2. HORVÁTH M. TAMÁS (2005): *Közmenedzsment*. Dialóg Campus Kiadó, Bp.-Pécs, 326 p.
3. BÓDI FERENC – BŐHM ANTAL szerk.(2000): *Sikeres helyi társadalmak Magyarországon*. AGROINFORM K., Budapest,179 p.
4. RECHNITZER JÁNOS szerk. (2007): *Település és fejlesztés A közszolgáltatások hatékonyságának növelése a településfejlesztésben*. KSZK ROP 3.1.1. Programigazgatóság, Budapest, 234 p.

A témával kapcsolatos aktuális törvények, rendeletek

9. Az értékelés módja: **kollokvium**

1. A kurzus címe: Geomorfológia
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Schweitzer Ferenc, professor emeritus
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: II. évfolyam, tavaszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? igen (Magyarország természetföldrajza)
7. A kurzus tartalma, tematikája: A PhD-hallgatók a kurzus elején betekintést nyernek a geomorfológia tudománytörténetébe, megismerik a geomorfológia szintézisének különböző elméleteit. A történeti áttekintés után, a Föld felszínét állandóan formáló endogén és exogén erők párharcát ismerik meg. Első lépésben az endogén erőket és azok felszínformáló tevékenységét, különös tekintettel a Kárpát-medencére. A medencében domináns exogén erők jelentősége fontos, mert napjainkban is hatással vannak a környezetre, ezért részletesebb vizsgálat alá esnek a kurzus folyamán. A felszín formálódására egyre erőteljesebben ható emberi tényező is vizsgálatra kerül, az antropogén geomorfológia fejezetben. A kurzus végén a megszerzett ismeretek birtokában a hallgatók az oktatóval a geomorfológia jövőbeni kihívásairól és azokra adandó válaszokról alkotnak véleményt.
8. Kötelező irodalom: <ol style="list-style-type: none"> 1. Butzer K. W. (1986): A földfelszín formakincse. Gondolat Kiadó, Budapest, 520 p. 2. Cholnoky J. (1927): A földfelszín formáinak ismerete: morfológia. Egyetemi Nyomda, Budapest, 296 p. 3. Gábris Gy. (2007): Földfelszín és éghajlat: a felszínalaktan összegzése. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 225 p. 4. Huggett R. J. (2006): Fundamentals of geomorphology. Routledge, London-New York, 386 p. 5. Kádár L. – Borsy Z. – Pinczés Z. (1968): The surface evolution of the Alföld in the Quaternary Era. Kossuth Lajos Tudományegyetem Földrajzi Intézete, Debrecen, pp. 197-220. 6. Lóczy D. – Veres M. (2005): Geomorfológia I. Földfelszíni folyamatok és formák. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 391 p. 7. Markov K. K. (1952): A geomorfológia alapvető kérdései. Akadémia Kiadó, Budapest, 355 p. 8. Pécsi M. (1991): Geomorfológia és domborzatminősítés. MTA Földrajzi Kutató Intézet, Budapest, 296 p. 9. Prinz Gy. (1936): Magyar föld, magyar faj I. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest, 394 p. 10. Schweitzer F. (2001): A Kárpát-medence félsivatagi és sztyeptsíkság-formálódása és a messinai sókrízis. Földrajzi Értesítő, 50/1-4, pp. 9-31.
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: Környezetgeológia
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Konrád Gyula, egyetemi docens
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: II. évfolyam, tavaszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
7. A kurzus tartalma, tematikája: A kurzus során a hallgatók megismerkednek a környezetvédelemben szerepet játszó földtani paraméterekkel, illetve a környezetföldtani térképek fajtáival és értelmezésükkel. Magyarországi környezetföldtani esettanulmányokon keresztül vesszük sorra napjaink legfontosabb, megoldandó feladatait: garéi veszélyes hulladéktároló, uránércbányászati rekultiváció, radioaktív hulladék-elhelyezés.
8. Kötelező irodalom: 1. Szederkényi T. (1996): <i>Környezetföldtan</i> . Segédjegyzet JATE Szeged. 2. Bell. F.G. (1998): <i>Environmental Geology. Principles and Practice</i> . Blackwell Ltd.
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: A terrénum szemlélet a földtanban és alkalmazása a Kárpát-medencében
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Konrád Gyula, egyetemi docens
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: II évfolyam, tavaszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
7. A kurzus tartalma, tematikája: A kurzus célja, hogy a földtani értelemben komplex felépítésű terek szerkezeti felosztásának alapelveivel megismertesse a hallgatókat. A Kárpát-medence, illetve a Pannóniai régió kitűnő példája az összetett földtani környezetnek, melyen keresztül a lito- és tektonosztratigráfiai tulajdonságaik alapján egységként kezelhető nagyszerkezetek, terrénumok bemutatathatók.
8. Kötelező irodalom: BÉRCZI,I., JÁMBOR,Á. (szerk.) (1998): <i>Magyarország Geológiai Képződményeinek Rétegtana</i> . MOL-MÁFI eds., Budapest.
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: Népességföldrajz kutatási irányzatok és nemzetközi műhelyek
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Dövényi Zoltán, egyetemi tanár
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: II. évfolyam, tavaszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
7. A kurzus tartalma, tematikája: A kurzus keretében áttekintésre kerülnek a népességgel kapcsolatos fontosabb elméletek, megközelítések és azok földrajzi aspektusai. Így nevezetesen bemutatásra kerül többek között R. Malthus és F. Ratzel idevágó munkássága, korunkból pedig a Római Klub jelentéseinek népesedéshez kötődő megállapításai, valamint a világ népesedésére vonatkozó előrejelzések.
8. Kötelező irodalom: <ol style="list-style-type: none"> 1. BECSEI JÓZSEF: <i>Népességföldrajz</i>. Békéscsaba, Ipszilon Kiadó, 2004, 306p. 2. KOVÁCS CSABA MIKLÓS: <i>Általános népességföldrajz</i>. Kolozsvár, Presa Universitară Clujeană, 2006, 174 p. 3. LIVI BACCI, MASSIMO: <i>A világ népességének rövid története</i>. Budapest, Osiris Kiadó, 1999, 268 p.
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: Terület- és településfejlesztés
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Pap Norbert, egyetemi docens
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: II. évfolyam, tavaszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? Igen (Magyarország társadalomföldrajza)
7. A kurzus tartalma, tematikája: A terület- és településfejlesztés immanens egysége. Nemzetközi áttekintés és a magyar helyzet. Az intézményrendszer inadekvát volta. Trendek és célok. A fejlesztés és rendezés. A planning és design. A tervek térségi hierarchiája.
8. Kötelező irodalom: <ol style="list-style-type: none"> 1. BÁNLAKY P. – BOKOR B. – TÓTH J. 1999: <i>A terület- és településfejlesztés társadalmi összefüggés-rendszere</i>. JPTE Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Intézete, Pécs, 308 p. 2. PAP N. – TÓTH J. (szerk.) 2003: <i>Terület- és településfejlesztés I-II</i>. Lomart Kiadó, Pécs, 164 p. 160 p.
9. Az értékelés módja: kollokvium

1. A kurzus címe: Természeti veszélyek
2. A kurzusért felelős oktató, beosztása: Dr. Fábián Szabolcs Ákos, adjunktus
3. A kurzus helye a képzés rendszerében: II. évfolyam, tavaszi szemeszter
5. Kreditértéke: 3
6. Előfeltétele-e a kurzus valamelyik szakmai beszámolónak? nem
7. A kurzus tartalma, tematikája: A kurzus során a hallgatók betekintést nyernek a természeti és környezeti veszélyek, katasztrófák és kockázatok rendszerébe, azok értelmezésébe. Megismerik a különböző típusú veszélyeket, azok kialakulását, előfordulását, valamint kockázatát térben és időben a Földön. Ezen túl részletesen elemzésre kerülnek a hazai természeti-környezeti veszélyek, különös tekintettel az aszályra, az ár- és belvizekre, a csuszamlásokra és a földrengésekre. A társadalmi-gazdasági aktivitás következtében kialakuló ún. antropogén eredetű veszélyes folyamatok elemzésén át megértik a kutatási terület jelentőségét. Végül esettanulmányok formájában, már bekövetkezett katasztrófák elemzésén keresztül nyernek átfogó képet a kérdéskörrel.
8. Kötelező irodalom: <ol style="list-style-type: none"> 1. ÁDÁM L. 1975. Az antropogén tevékenység felszínformáló hatása a Tolnai–dombságon. <i>Földrajzi Értesítő</i> 24. (2) pp. 159–168. 2. BENDEFY L. 1972. A dunaföldvári partcsuszamlás. <i>Földrajzi Közlemények</i> 20. (1) pp. 1–17. 3. KLEB B. – SCHWEITZER F. 2001. <i>A Duna csuszamlásveszélyes magaspártjainak településkörnyezeti hatásvizsgálata</i>. In: Magyarország az ezredfordulón – Stratégiai kutatások a Magyar Tudományos Akadémián. Műhelytanulmányok (sorozatszerk.: GLATZ F.): Földtudományok és a földi folyamatok kockázati tényezői (összeállította: ÁDÁM A. – MESKÓ A.) MTA, Budapest, pp. 169–193. 4. LÓCZY, D. – JUHÁSZ, Á. 1997. <i>Hungary</i>. In: EMBLETON, C. – EMBLETON-HAMANN, C (ed.) <i>Geomorphological Hazards of Europe</i>. Elsevier, Amsterdam, pp. 243–262. 5. MAROSI S. – MESKÓ A. (szerk.) 1997. <i>A Paksi Atomerőmű földrengésbiztonsága</i>. Akadémiai Kiadó, Budapest, 178 p. 6. PÁLFAI I. 2003. Az aszály előfordulása hazánkban. – <i>Hidrológiai Közlöny</i>, 83. (2) pp. 120-124. 7. SMITH, K. 1992. <i>Environmental hazards: assessing risk and reducing disaster</i>. Routledge, London, 324 p. 8. SZABÓ J. – LÓKI J. – TÓTH CS. – SZABÓ G. 2007. <i>Természeti veszélyek Magyarországon. – Földrajzi Értesítő</i> 56. (1–2) pp. 15-37. 9. SZLÁVIK L. 2002. <i>Árvízvédelem</i>. In: SOMLYÓDI L. (szerk.) <i>A hazai vízgazdálkodás stratégiai kérdései</i>. MTA, Budapest, pp. 205–243.
9. Az értékelés módja: kollokvium